

Niets doen is geen optie

Dirk Holemans

Deze zomer kende de Verenigde Staten de grootste droogte sinds een halve eeuw. Hoewel de beelden en cijfers boekdelen spreken, blijven zoals steeds een aantal klimaatsceptici het verband met de klimaatwijziging ontkennen. Ondertussen smelt het ijs op de Noordpool sneller dan ooit tevoren en reppen oliemaatschappijen zoals Shell zich naar ginds ...op zoek naar de fossiele brandstof die de opwarming van de aarde veroorzaakt. Een cynischer verhaal is moeilijk denkbaar. Er zijn op de Noordpool beperkte oliebronnen die de wereld amper 3 jaar van olie kunnen voorzien. Maar dat is blijkbaar voldoende om onherroepelijke schade toe te brengen aan het unieke en nagenoeg ongerepte ecosysteem van het noordpoolgebied.

Hetzelfde geldt voor onze zeebodems: ook deze staan nu volop in de belangstelling om de honger naar grondstoffen te stillen van onze op hol geslagen consumptiemaatschappij. Djamilia Timmermans biedt ons opnieuw, na haar bijdrage over de niet-conventionele gaswinning in de Kempen in Oikos 58, een sterk onderbouwd basisartikel over deze materie. Je wordt er niet optimistisch van, maar het is goed de concrete realiteit onder ogen te zien.

We zullen deze situatie enkel kunnen keren als we werk maken van een andere ethiek, die zich vertaalt in een democratisch bestuur dat zorg opneemt voor mens en natuur. En dat vergt in de eerste plaats het ontcrachten van de dominante visie die stelt dat de natuur een luxeproduct is waar we eventueel zonder kunnen. Het is veelzeggend dat deze onzin, zoals bijvoorbeeld uiteengezet in het boek *Plastic Panda's* van Bas Haring, zoveel succes oogst in de Lage Landen. Gelukkig hebben we nu, met de grondige analyse van Robrecht Vanderbeeken in dit nummer, voldoende argumenten om de stelling dat we zonder het regenwoud of de biodiversiteit kunnen, naar de prullenmand te verwijzen.

Maar ook op het vlak van een sterk democratisch bestuur is er meer dan voldoende werk aan de winkel. Zowel de ecologische als de financieel-economische crisis overstijgt de mogelijkheden van een land en vraagt om een sterk én democratisch Europa. In beide gevallen staan we daar nog ver vanaf. Zo toont Esmeralda Borgo in haar bijdrage dat het nieuwe Europees landbouwbeleid dat op stapel staat, noch de problemen van de landbouw, noch de verzoening van landbouw en natuur zal realiseren. En Bart Staes maakt duidelijk dat de aanpak van de financiële crisis verhinderd wordt

door het schaamteloos gelobby van bankengroepen. Er worden wel degelijk stappen in de goede richting gezet door het Europees Parlement, maar ze zijn tot op heden onvoldoende in het licht van de systeemfouten die aanwezig blijven. Ook hier geen boodschap om vrolijk van te worden, het verhaal over schaamteloos gelobby door belangengroepen, maar wel een analyse die je wakkerschudt en stimuleert om als burger in actie te schieten. En dat is wat ons te doen staat als we het ernstig nemen met de toekomst! Zowel op het vlak van politieke actie als in onze concrete praktijken is er, zoals Greenpeace al vijftien jaar geleden schreef op haar T-shirts, *no time to waste*.

Wat betreft de politieke actie zien we de opkomst van nieuwe bewegingen zoals de *Indignados* en *Occupy Movement*. Hoewel ze, zoals Jeroen Van Laer schrijft, nog aan slagkracht missen, zijn ze toch, na jaren van depolitisering, positieve tekenen van een nieuw bewustzijn in onze samenleving. Dit uit zich ook in concrete praktijken. Zo is er het groeiend succes van samenhuizen (*cohousing*), wat een radicale breuk inhoudt met de trend naar individualisering en cocooning. Zoals de bijdrage van Evelyn Wymeersch en Eva Heuts laat zien, zijn mensen geïnteresseerd in samenhuizen omdat het toelaat sociale en ecologische doelstellingen samen te brengen, en ook samen met andere mensen te realiseren. Dat is niet alleen leuk, het geeft ook zin en betekenis aan je leven. Iets wat we misschien wel verleerden in de jaren voor de financieel-economische crisis, toen de reclamemachine ons wijsmaakte dat je als individu alles kan kopen wat je hartje verlangt in deze wereld, 'omdat jij het waard bent'.

Maar ondertussen ontdekken we dus terug wat echt waardevol is, zoals het samen zorg dragen voor publieke goederen. Dat is wat de 'Buren van de Abdij' doen in Gent. John Vandaele schetst een positief en stimulerend verhaal van hoe buren zorg opnemen voor hun omgeving, nieuwe sociale verbanden doen ontstaan door in actie te schieten, die meteen ook de ideale voedingsbodem vormt voor tal van nieuwe sociale innovaties. Het is dit voorbeeld van *urban commons* op wijkniveau dat we moeten zien op te schalen naar hogere niveaus. Dan krijgen we zicht op een zorgethiek die democratisch de toekomst in handen neemt.